

žalobcovo proti rozhodnutí zemského úřadu. Bylo tedy podle toho ve správním řízení pravoplatně rozhodnuto, že žalobce nepodléhal pojistné povinnosti, všemi stolicemi, ke kterým si mohl žalobce ve správním řízení stěžovati, takže jde o rozhodnutí konečné. Soudy jsou vázány pravoplatnými rozhodnutími, která vydaly správní úřady ve věcech pensijního pojištění v mezích své působnosti, nemohouce se obírat materiálním obsahem nálezů správních úřadů ani tenkrát, kdyby se přičily zákonu (Sb. n. s. civ. čís. 2198, 2222, 4690, 8279). Byla tedy pro soudy závazně rozřešena otázka, že žalobce v době, na kterou se vztahuje rozhodnutí úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v P., nepodléhal pojistné povinnosti podle zákonů čís. 89/20 a 26/29 Sb. z. a n., které přicházejí v úvahu (Sb. n. s. civ. čís. 5804, 8286, 8643). Dobu tu nebylo třeba přesně zjišťovati, ježto žalobce nepřednesl, že za trvání svého smluvního poměru k žalovanému nastaly v jeho výkonech nějaké změny, nýbrž jednotně vylíčil své zaměstnání u žalovaného po celých 11 roků, po které byl prý u něho zaměstnán, takže již pravoplatné rozhodnutí správních úřadů svrchu uvedené a vlastní přednes žalobcův opodstatňují závěr učiněný soudem odvolacím, že žalobce nebyl k žalovanému ve služebním poměru, který by zakládal povinnost žalovaného, by přihlásil žalobce k pensijnímu pojištění. Tím ovšem pozbyl právního podkladu žalobní nárok, pokud právě byl opřen o opominutí žalovaného, že nepřihlásil žalobce k pensijnímu pojištění, ač podle zákona měl tak učiniti.

Čís. 15291.

K výkladu § 529 obč. zák.

Rozšíření osobní služebnosti na dědice lze jen do té míry, jako to lze učiniti u náhradnictví svěřenského (§ 612 obč. zák.).

I když byla služebnost bytu zřízena ve prospěch určité osoby a jejích pokrevních dědiců neznámého jména na věčné časy, jest omezena na prvního dědice. Další dědic nenabyl služebnosti ani tím, že mu bylo právo bydlení odevzdáno odevzdací listinou do vlastnictví a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 1040/36.)

Žalobkyně se domáhá výroku, že žalovanému nepřísluší právo bydlení v domě jí vlastnický připsaném. Svě právo bydlení dovozuje žalovaný z dědické dohody pojaté do odevzdací listiny ze dne 26. července 1831, podle níž dědici Leonarda Sch., pokud se týče dočasní vlastníci domu v ní vytčeného jsou povinni poskytovat volné, bezplatné užívání dolní části tohoto domu Erhardu Sch. a jeho krevním dědicům neznámého jména na věčné časy (auf immerwährende Zeiten). Toto právo bydlení bylo na žalovaného po smrti předcházejícího uživatele Karla Sch. na základě odevzdací listiny ze dne 25. června 1928 knihovně převedeno. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právo žalovaného pozůstává v užívání části domu k vlastní potřebě. Jde proto v podstatě o služebnost bytu, jak jest zmíněné právo také v pozemkové knize označeno, při tom nemá významu, zda se v něm spatřuje služebnost bytu podle § 521 obč. zák. nebo nepravidelná služebnost podle § 479 obč. zák., neboť i v posledním případě platil by v příčině dotčeného práva předpis § 529 obč. zák., podle něhož osobní služebnosti se končí pravidelně smrtí, ale byly-li výslovně rozšířeny na dědice, jsou jimi v pochybnosti míněni jen první zákonní dědicové. Doslov tohoto předpisu zákona jest neurčitý v tom směru, zda zmíněné omezení v příčině dědiců platí jen v případě »pochybnosti«, takže by ho nebylo lze použít, kdyby takové pochybnosti nebylo, nýbrž kdyby byl nepochybně zřejmý úmysl stran zřídit služebnost bytu zavazující všechny vlastníky zatíženého domu ve prospěch dědiců prvního oprávněného bez omezení na první nebo následující dědice a bez časového omezení. Ustanovením zákona v příčině dědiců podle § 529 obč. zák. neměla být prolomena zásada, kterou vyslovil zákon v příčině osobních služebností, že tyto se končí smrtí a jsou tudíž nezděditelné, nýbrž zákon měl tu na mysli zřízení služebnosti pro několik po sobě následujících osob, z nichž každá mohla dovodit své právo jediné z onoho právního titulu, jímž byla služebnost zřízena, a nikoliv z oprávnění svého předchůdce v užívání práva bydlení, které jeho smrtí zaniklo. Nesprávný byl proto postup pozůstalostního soudu, který — jak je patrné z odevzdací listiny ze dne 25. června 1928 — spatřoval v právu bydlení právního předchůdce žalovaného Karla Sch. část jeho pozůstalostního jmění oceněnou určitou částkou a odevzdal je do vlastnictví žalovaného s dodatkem, že na základě odevzdací listiny může být proveden vklad převodu práva bydlení Karla Sch. na Josefa Sch. (žalovaného). Vylíčená právní povaha služebnosti zřízené také pro dědice nemění však nic na pravé podstatě věci, která záleží v tom, že majetkové právo, jakým služebnost bytu jest, má být udrženo pro neurčitou řadu po sobě nastupujících členů jedné rodiny, a to po případě na věčné časy. Leč zákon zásadně vylučuje obtížení majetku na delší, snad i neurčitou dobu, jak je patrné z předpisů §§ 608—613 obč. zák., a to hlavně z důvodů hospodářských, poněvadž jinak by takový majetek byl odňat volnému obchodu a vedlo by to ke zřízení rodinných fideikomisů. Tato omezení se týkají majetku movitého i nemovitého. Jak je patrné z poradních protokolů k občanskému zákonu (Ofner, str. 367), nebylo přistoupeno k návrhu na vyloučení movitého majetku z tohoto omezení. Zmíněné předpisy se týkají arciť případů, v nichž bylo takové zavázání majetku založeno jednostranným projevem zůstavitelovým pro případ smrti (testamentem, pokud se týče kodicilem) nebo dědickou smlouvou (§§ 602 a 1249 obč. zák.), leč těchto předpisů jest použití obdobně i v případech, v nichž strany smlouvou mezi živými obtížily majetek na další, snad i neurčitou dobu, neboť jinak by bylo lze obejít smlouvou mezi živými ona omezení, která zákon ustanovil v příčině nabytí majetku dědictvím. Proto byl od komentátorů občanského zákona, a to již od

prvních (na příklad Nippel, III. sv., str. 700, č. 4) i pozdějších (na příklad Stubenrauch, vydání 1884, I. sv., str. 677) zastáván názor, že předpis § 529 obč. zák. nutno vykládati s omezením § 612 obč. zák. Tento názor jest názorem panujícím i v nynějším písemnictví (na příkl. Klang k § 529, str. 426, Krainz-Ehrenzweig, vydání 1923, I. sv., druhý oddíl, str. 383, Mayr, I. sv., str. 512, Krčmář, Právo občanské, II., str. 270) a byl také pojat do osnovy zákona, kterým má býti vydán nový sjednocený všeobecný zákoník občanský (Návrh superrevisní komise, vydán v Praze 1931 nákladem ministersva spravedlnosti, str. 118, 146), v němž byla dosavadní nejasnost předpisu § 529 obč. zák. odstraněna tím, že do § 455 osnovy, upravující zánik osobních služebností, bylo poято výslovné ustanovení, že rozšíření osobních služebností na dědice jest omezeno stejně jako náhradnictví svěrenské. I kdyby se právo bydlení, o něž jde, posuzovalo jako věc movitá (§ 298 obč. zák.), nemohl žalovaný tohoto práva již nabýti, ježto podle §§ 529 a 612 obč. zák. zaniklo již smrtí jeho knihovního předchůdce Karla Sch., který byl již vnukem prvního uživatele Erharda Sch. Nemohl-li však žalovaný podle zmíněných předpisů hmotného práva vůbec nabýti služebnosti bytu, o níž jde, pak jí nenabyl ani tím, že mu bylo právo bydlení Karla Sch. odevzdáno do vlastnictví odevzdací listinou a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno, neboť odevzdací listina jakožto soudní opatření zakončující pozůstalostní řízení, nemůže tvořiti dědická práva, nýbrž může jen uznati trvající dědická práva a poskytnouti dědici potřebné legitimace pro právní styk, takže jest jen povahy deklaratorní (srov. rozh. č. 9372 Sb. n. s.). Knihovní převod práva bydlení Karla Sch. na žalovaného, které smrtí Karla Sch. zaniklo, ježto bylo podle §§ 529, 612 obč. zák. již vyčerpáno, byl proto právnicky bezvýznamný, a nemohl z něho žalovaný nabýti nějakého oprávnění k obývání části domu č. 9 v N.

Čís. 15292.

K otázce opodstatnění právního zájmu na brzké určení při žalobě určovací podle § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R II 234/36.)

Žalobce se domáhá proti druhému žalovanému určení, že není po právu kupní smlouva uzavřená mezi žalobcem a prvním žalovaným o koupi 10 celých stavebních losů na splátky. **P r v ý s o u d** žalobu zamítl, **o d v o l a c í s o u d** uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

N e j v y š š í s o u d zrušiv usnesení odvolacího soudu uložil mu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Záporná žaloba určovací slouží k ochraně proti právu, jež odpůrce uplatňuje nebo jež si — ať výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.) —